

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת
אופיר כץ
יבגני סובה
זאב אלקין
יוסף טייב
מתן כהנא
לימור סון הר מלך
צבי ידידיה סוכות
יצחק פינדרוס

פ/25/4684

הצעת חוק המועצה להשכלה גבוהה (תיקון – פיטורי סגל אקדמי בשל הסתה או תמיכה בטרור והפחתת תקציב), התשפ"ד–2024

1. הוספת סעיף 1א17. בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח–1958¹ (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף 17א יבוא :

”הפחתת תקציב 1א17. הוכח לוועדת המשנה לפיקוח ואכיפה של המועצה כי מוסד מוכר הפר את הוראות סעיף 25ז, תנקוט באמצעי אכיפה כנגדו, באישור המועצה והוועדה שהוסמכה לפי סעיף 17א, ובכלל זה, הפחתת הסכומים שיש להעבירם מתקציב המדינה לאותו מוסד לפי כל דין (להלן – הפחתת תקציב); ובלבד שניתנה למוסד הזדמנות להשמיע את טענותיו ולאחר ששקלה את השלכות ההפחתה על המוסד.”

2. אחרי סעיף 25טז לחוק העיקרי יבוא :

”פיטורין או הפסקת 25ז. (א) הוכח למנהל מוסד מוכר כי איש סגל התקשרות עם איש אקדמי המועסק על ידי המוסד או הפועל בתחומי

¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

סגל אקדמי בשל
הסתה או תמיכה
בטרור או במאבק
מזוין נגד מדינת
ישראל

המוסד, ביצע את אחד מהמפורטים להלן, יפעל
לפטרו או לסיים את ההתקשרות עמו, לפי העניין,
ובלבד שקיבל דיווח מפורט מרשויות המשמעת של
המוסד על ההליכים שננקטו על ידן וכן את עמדות
היועץ המשפטי למוסד והיועץ המשפטי למועצה
בעניין, ונתן לאיש הסגל הזדמנות להשמיע את
טענותיו בפניו:

(1) הסתה לטרור;

(2) תמיכה בארגון טרור, במאבק מזוין
או במעשה טרור של ארגון טרור, של מדינת
אויב או של יחיד נגד מדינת ישראל.

(ב) פוטר איש סגל אקדמי לפי הוראות סעיף
קטן (א), יהיה המוסד המוכר, על אף הוראות כל
דין, הסכם קיבוצי או חוזה עבודה, פטור ממתן
הודעה מוקדמת לפיטורים; איש הסגל האקדמי
לא יהיה זכאי לפיצויי פיטורים לפי חוק פיצויי
פיטורים, התשכ"ג-1963², זולת אם בית הדין
האזורי לעבודה קבע אחרת."

ד ב ר י ה ס ב ר

מוסדות ההשכלה הגבוהה מהווים סמל ומוקד של ידע, קידמה ופתיחות רעיונית, והם שחקני מפתח
בהובלת דעת הקהל והשיח הציבורי.

מדינת ישראל מתגאה בחופש ביטוי נרחב המאפשר למגוון רחב של דעות להישמע מעל כל במה. עם
זאת, ימי המלחמה שאנו מצויים בהם מחייבים אותנו לדייק ולאזן את חופש הביטוי אל מול הצורך
החיוני להגביל מעשים וביטויים המסיתים לטרור או התומכים בטרור או במאבק מזוין נגד מדינת
ישראל.

לעתים וביתר שאת בתקופה האחרונה נראה כי איזון זה הופר, במקרים שבהם אנשי סגל והוראה
במוסדות ההשכלה הגבוהה הביעו – במלים או במעשים – תמיכה והזדהות עם מעשי טרור, מבלי שניתנה
לכך בכל המקרים התייחסות ראויה מצד המוסדות עצמם במסגרת מנגנוני המשמעת המופעלים על ידי
המוסדות. בכך, ניתנת הלכה למעשה תעודת כשרות למעשים והתבטאויות אלו, על ידי מוסדות שרובם
נתמכים על ידי המדינה.

² ס"ח התשכ"ג, עמ' 136.

בהתאם לעקרון הדמוקרטיה המתגוננת, יש להבטיח כי גם זירת ההשכלה הגבוהה תהיה נקייה מהתבטאויות ופעולות המסיתות ותומכות בטרור באשר הוא ובמאבק מזוין נגד מדינת ישראל. על כן, בהצעת חוק זו מוצע לקבוע כי מנהל מוסד יפעל לפטר איש סגל אקדמי המועסק על ידו או פועל בתחומי המוסד, אשר מביע תמיכה בארגון טרור, במאבק מזוין או במעשה טרור של מדינת אויב, או של יחידים, נגד מדינת ישראל או מסית לטרור וזאת לאחר בחינת היועץ המשפטי של המוסד ושל המועצה להשכלה גבוהה, לאחר קבלת דיווח מרשויות המשמעת של המוסד על ההליכים שנקטו, ולאחר שנתן לאיש הסגל הזדמנות להשמיע את טענותיו.

מוצע לקבוע כי פיטורים אלו לא יזכו את המפוטר בפיצויי פיטורים כמשמעותם בחוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג-1963, אלא אם כן בית הדין לעבודה קבע אחרת; זאת, הן על מנת למנוע מהמפוטר קבלת "פרס" על מעשיו, והן על מנת שלא להשית על המוסד המפטר עלויות נוספות. עוד מוצע לקבוע כי מוסד מוכר להשכלה גבוהה שפיטר איש סגל אקדמי כאמור יהיה פטור ממתן הודעה מוקדמת לפיטורים. לבסוף, על מנת להבטיח שהסעיפים הללו יקוימו במלואם, מוצע לקבוע כי ועדת המשנה לפיקוח ואכיפה של המועצה להשכלה גבוהה תהיה רשאית, באישור המל"ג והוות"ת, להפחית מתקציבי מוסד נתמך אשר יפר את הוראות סעיף זה, וכן תהיה רשאית לנקוט באמצעי אכיפה אחרים, לאחר שנתנה למוסד הזדמנות להשמיע טענותיו בעניין.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ח בסיוון התשפ"ד (24.06.2024)